

FORSKERE OG BARNEHAGELEDERE I FORSKNINGSAPPARATUSER

Audun Forr og Merete Moe

Innledning – en plass må man begynne, men les gjerne fra midten

Formålet med denne artikkelen som også handler om nordiske rhizomer, er å undersøke hva som skjer i forskningsprosesser hvor forskeren har inntatt en mer aktiv og dialogisk rolle enn det som er vanlig, med fokus på forskningsapparaturer som skapes/produseres innenfor for eksempel barnehagefeltet. Apparaturer er åpne for kontinuerlige sammenfiltringer og materielle-diskursive endringsprosesser, uten indre grenser. Johansson m.fl. (2021, s.5) beskriver forskningsapparaturer som sammenkoblinger av mange ulike komponenter som stemmer, kropper etc som intra-agerer med data. Forskere bidrar aktivt med å produsere forskning/kunnskap i/gjennom forskningsapparaturer som forskere selv er med og skaper (Lenz Taguchi & Palmer, 2015, s. 87). Postkvalitativ forskning handler om måter å reorientere tanker og å være i/med verden (Johansson m.fl. 2021, s 4).

Denne teksten, denne artikkelen er et kutt i en sammenfiltrering av våre to praksiser og prosjekter. Vi går mye sammen med Karen Barad i vår tekst. I denne teksten presenterer vi begge agentiske kutt fra våre prosjekter, men samtidig blir prosjektene sammenfiltret i det som blir nye kutt, nye diffraksjoner. Som Barad skriver så blir det nye produksjoner når det blir nye kutt, ulike apparatuser og sammenfiltringer endrer de agentiske kuttene, det blir bevegelser i begge våre prosjekter når de sammenfiltres. Våre to praksiser, våre to prosjekter kan leses hver for seg, men de kan også leses sammen, de blir som bølger som brytes. De kan gå ved siden av hverandre til de møter noe som bryter dem, som en fabulerende samtale, et kunstverk, et dikt, en teori, en tanke fra den andre, når de møter og inngår i forskningsapparaturer. Bølger kan skape interferens, enten kan våre sammenfiltringer legge seg oppå hverandre og bli en større bølge, en konstruktiv interferens, eller så kan de møtes slik at de blir mindre og mer destruktiv interferens (Barad, 2007).

Wyatt et. al. (2011) skriver om samarbeidende skriving. Det å skulle samarbeide om å skrive kan være et eksperiment man kan gjøre fra innsiden, ved å skrive med hverandre og å skrive med Karen Barad for vår del, og flere andre også. Wyatt et al (2011) skriver sammen med Deleuze, men det er ikke et poeng å lage en plan for å vise hva man allerede kan, de vil utforske hva som kan produseres når de skriver med og til hverandre, og med Deleuze. Vi (Audun og Merete) skriver hver våre deler, vi skriver dem sammen i en felles tekst som blir en sammenfiltrering. Vi skriver også til hverandre, med forslag om endringer, vurderinger og funderinger. Vi har ofte med oss Karen Barad, og vi har med oss mange andre. Vi skriver oss gjennom våre prosjekter som får nye kutt, nye produksjoner, som brytes i andre og nye diffraksjoner og vi inngår i stadig nye forskningsapparaturer som vi prøver å se fra ulike posisjoner. Vi skriver om kunst, filosofi, fabuleringer, våre prosjekter, diffraksjoner, affekter, skriving, subjektposisjoner/-diffraksjoner. Alltid med forskningsapparaturer og sammenfiltringer, alltid på jakt etter å se hvilke rhizomer og linjer vi kan oppdage med ulike diffraksjonsapparat.

Forskningsapparatforståelser

Forskning og kunnskapsforståelser bevegtes av ulike paradigmer, vi snakker om ulike vendinger. Først den språklige vendingen, og fra 1980-tallet dukket flere vendinger opp parallelt: ”en performativ, en kroppslig vending, en affektiv vending og en materiell vending, som kan betraktes som ontologiske skifter og hvordan verden hele tiden blir til” (Østern og Dahl 2019, s. 30). Her er det større fokus på hvordan ting er i bevegelser/tilblivelser og samtidig sammenfiltret, noe som innebærer at alt virker på alt for eksempel i våre forskningsapparater.

I vår forståelse er teorier aldri rene, de er ikke statiske, de er i bevegelse og vanligvis ikke helt avgrenset mot andre teorier, som samtidig er i bevegelse (MacLure, 2010; Leirpoll, 2019). Vi gjør bruk av sammenkoblinger mellom ulike teoretiske tilnærminger, noe som kan ha kraft til å åpne opp for nye tanker og ideer. Tilblivelser, bevegelser og stadige endringer i diskurser/forståelser og ledelseshandlinger vektlegges her, mer enn kunnskapsproduksjoner. Vår ide er å diskutere forskningsapparater som skapes med tid og rom og materialiteter og ledere og forskere som aktive og produktive deltakere, og hva som skjer når forskere samtidig beveger seg mellom ulike posisjoner, for eksempel som forskere og ledere i barnehagen.

Begrepet apparat (-user) er hentet fra Karen Barad (2007). Gunnarsson & Bodén (2021, s.16) slår fast at fenomener som studeres i forskning alltid er tett sammenvevd med hvordan det studeres – derfor brukes begrepet forskningsapparat innen posthumanistisk terminologi. Gunnarsson & Bodén understreker samtidig det bevegelige og blivende i kunnskaping.

Gergen (2015) foreslår at forskning bør legge mer vekt på affektive og performative perspektiver. En mer eksplorerende og verdibasert forskning åpner for nye tanker og praksiser. Manning viser til canadiske forskere som spiller inn at kunstbasert forskning kan utfordre kunnskapssyn og kunnskaping. Her brukes en middelaldersk forståelse av kunst, kunst som å være på vei mot noe. Dette kan kobles med posthumanismens tanke om at alt er i bevegelse alltid. Kunsten er i bevegelse, det er en prosess (Manning, 2015, s. 121).

Kunst i forskningsapparatuser og forskningsapparatuser i kunst

Figur 1 "Når ordene danser i takt", Kristin Eggen Vårvik, 2018

øyeblikk/potensialitets/bilde av en (barnehage)ledelse i bevegelse blir analysefilosofert rundt ved at de kobles inn i sammenfiltringer med ulike diffraksjonsapparat. De vil både være en del av rhizomer og produsere rhizomer og vil bryte med rhizomer. Selv om jeg (Audun) vil skrive inn kunst i en rhizomproduserende forskningsapparatussammenfiltrering er det verken hensiktsmessig, ønskelig eller kanskje heller ikke mulig å se på det isolert fra de affektive loggene og andre rhizomproduserende sammenfiltringer kunsten inngår i.

Et kunstverk i form av et maleri vil alltid være i bevegelse. Her fra kunstneren får forespørselen, videre til at hun får prosjektbeskrivelsen, prosessen med å produsere maleriet, til jeg får maleriet og til jeg bruker det som data i prosjektet mitt. Bevegelsen slutter ikke selv om prosjektet er avslutta, maleriet henger i stua mi, det fortsetter å produsere i sammenfiltringer når jeg ser maleriet henge der. Det er fortsatt med når jeg foreleser om det, når jeg forteller om det, når

Jeg (Audun) skriver meg selv inn i midten i min autoetnografiske tilnærming til min forskning. Det er en posthumanistisk inngang til mine affektive logger og bruken av et kunstverk i form av et maleri som affektive data. Maleriet ble malt og produsert i en sammenfiltrering av den lokale kunstneren Kristin Eggen Vårvik, hun fikk min prosjektbeskrivelse som grunnlag for maleriet. Hun fikk ellers frie tøyler, men våre tidligere møter og dialoger vil også inngå i sammenfiltringa og produksjonen av det som kommer ut på lerretet. En autoetnografisk forskerrolle, som da blir en del av ulike forskningsapparatuser, blir i midten. Maleriet og de affektive loggene fra et

andre ser maleriet. I ulike sammenfiltringer produserer bildet ulike stemninger, affekter, følelser og tanker, det produserer rhizomer i alle bevegelsene og sammenfiltringene. Det vil i så måte kunne inngå i et forskningsapparat.

Både forskeren og kunstneren er en del av verden, en del av sammenfiltringene, en del av rhizomene. Både forskeren og kunstneren er en del av verden som produserer nye verdener, som produserer nye sammenfiltringer, som produserer nye rhizomer. Forskeren og kunstneren vil begge være diffraksjonsapparater i sammenfiltringene, forskeren som diffraksjonsapparat vil produsere ord, setninger og mellomrom både mellom ordene og linjene. Kunstneren vil produsere et maleri, fargesammensetninger, penselstrøk og mellomrom mellom fargene, lerretet og figurene på bildet. Forskeren og kunstneren har en affektiv inngang til å være diffraksjonsapparat for å kunne se hvilke produksjoner de kan finne i de ulike sammenfiltringene, i de ulike forskningsapparatene. Affektene som er uten retning, inngår i, og produserer rhizomer, kunnskaper og fluktlinjer.

Gergen (2015) oppfordrer som nevnt, forskere til å presentere forskning som kunst, noe som engasjerer. Vi tenker at det for eksempel kan skje gjennom å vektlegge affektive og performative perspektiver med aktive og samskapende forskere. I performativ tenkning er det ingen idealer om at forskerens posisjon er objektiv, men heller aktiv og samskapende. Kunst er grunnleggende performativ. Gergens utfordring er: Hvordan kan performative tilnærminger til forskning fremstilles på liknende måter som kunst? Hvordan kan vi i forskningen legge mer vekt på det som engasjerer?

Eksperimentering med performative tilnærminger hvor forskning presenteres på liknende måter som kunst, kan bidra til mer engasjement og nyskaping. En fremtidsorientert, verdibasert og eksplorerende forskning åpner for nye tanker og praksiser (Gergen 2015). Kan dette være en mulig innfallsvinkel for spredning av erfaringer og økning av forskningsinteresser i barnehager og ellers utenfor akademia?

Fabuleringer og samfabuleringer om glødende hendelser i affektive sammenfiltringer

Filosofi begynner med undring, som relasjonell undring i materialer, kropper og tanker, sier MacLure (2013). I forskningsprosjektet Barnehageledelse i bevegelse (Bib) (Nissen, et al., 2020; Johansson et al., 2021; Moe et. al., 2023) har jeg (Merete) valgt en aktiv forskerrolle, med tanker om at jeg uansett ville komme til å være del av et forskningsapparat. Med utgangspunkt i skygging (Czarniawska 2007), fulgte de tre forskerne ledere og lederteam i fire enheter med totalt ti barnehager i til sammen ni uker. Forskergruppa som alle hadde lang erfaring som tidligere styreere, hadde løpende mer eller mindre samfabulerende samtaler (Johansson 2015) med lederne underveis og etter hver uke med skygging, både enkeltvis og i grupper. De hadde altså en mer aktiv rolle enn det som er vanlig innenfor skygging, men i noe ulik grad. Et av forskningsspørsmålene i prosjektet var: Hvordan påvirkes og berøres lederne og lederteam av deltakelse i forskningsprosjektet Bib?

I samfabuleringer kommer det frem ytringer som: *“ja, det går jo gjennom hodet; at å ja, hun (forskeren) kommer i dag (...) og så er det kanskje sånn at du unnlater å gjøre ting den dagen, nei, det kan vente til i morgen for da er ikke hun her...”* En annen leder forteller at hun tror det hadde blitt kjedelig for forskeren om hun bare satt og skrev hele dagen: *“men jeg har jo slike dager også”*. Her tar lederne hensyn til hva de tror vil være mest interessant for forskeren å være med på. Forskerens fysiske tilstedeværelse produserer altså nye fluktlinjer ved valg av eller unnlattelse av gjøremål. Under skyggingen blir forskerne invitert inn i hendelser, som skaper spenninger og vibrasjoner i tanker og ideer (MacLure 2013). Gunnarsson & Bodén peker på at ambisjoner i postkvalitativ metodologi nettopp er å *“skape en forskningsprosess i samspel med den praktik som utforskas”* (2021, s. 13).

Ved noen få tilfeller ble forskerne *ikke* inkludert gjennom fysiske sperringer som en lukket dør, noe som produserte ulike bevegelser i forskningsapparatene mellom forskerroller og lederroller. I en hendelse førte dette til at forskeren beveget seg mellom ulike apparaturer som forsker og tidligere leder, hun skriver feltnotater om hvordan hun slites mellom ulike roller (Johansson et. al., 2021). I en annen hendelse trakk forskeren seg tilbake da en dør ble lukket. Her var forsknings-/leder-apparatet på runde i barnehagen, og avdelingsleder gikk inn på et grupperom sammen med et barn som får spesialpedagogisk oppfølging. I den samfabulerende samtalen etterpå, kommer

det frem at lederen trodde forskeren gikk fordi hun syntes det ble forstyrrende for forskningen med mange folk, mens forskeren gikk fordi noen lukket en dør. Kanskje hadde lederen forestillinger om at forskeren ikke ville ha forstyrrelser i forskningen? Den lukkede døra som materiell avstengning fikk altså helt ulik betydning i disse to hendelsene (Johansson et. al. 2021). Felles for begge hendelsene er at det produseres fortolkninger. Begrepet apparatus forstås her som et verb, som noe produktivt og bevegelig. Både forskeren og lederen blir til - sammen med hendelser som gjør inntrykk, som vekker interesse og nysgjerrighet, og som kan tolkes forskjellig.

MacLure (2013) beskriver glødende hendelser med kapasitet til å produsere undringer og nye tanker, det er hendelser som berører, som vekker interesse og nysgjerrighet, hendelser som produserer affekter. Glødende data vil samtidig være problematisk for enhver form for analyse, hvis du ser etter generaliseringer, meninger og mønstre. I denne artikkelen vil vi imidlertid med utgangspunkt i glødende hendelser, agentiske kutt og diffraktiv analyse (Østern & Dahl 2019; Lenz Taguchi & Palmer 2013) og analysefilosofering (Forfatte 1, 2018), heller fabulere/spekulere om hvordan forskningsapparaturer er virksomme og produktive. For oss er det opplagt at forskerne er sammenfiltret med de materielle/diskursive intra-aksjonene (Barad 2007; Deleuze & Guattari 2013).

Flere av lederne i Bib-prosjektet er opptatte av responser de får gjennom dialoger med forskerne: *"Jeg tenker at da kan jeg kanskje få mer tilbakemeldinger også (...). Jeg suger det til meg, jeg. Jeg bruker det. (...) Faktisk ha med seg noen som ser hva du holder på med, stiller kritiske og åpne spørsmål i forhold til; hva tenkte du og gjorde du nå?(...) Det er egentlig en ensom rolle det å være leder"*. Lederne inviterer forskerne inn, men i noe ulik grad, ettersom vi (de tre forskerne i prosjektet) har signalisert litt forskjellige tanker om roller. Flere av lederne uttrykker imidlertid at det er verdifullt å kunne snakke om hendelser med forskerne som er til stede, forskere som samtidig kjenner lederjobben. *"Jobben blir mye mer spennende når man får inn den dimensjonen og det synes jeg har vært veldig artig, det å ha deg med på laget og at man kan ta seg tid til å tenke de tankene, hvorfor gjorde du det og hvorfor ble det riktig for deg? Hva tror du den ansatte tenkte? Disse refleksjonene..."*

I analysen lar vi oss inspirere av begreper fra kvantefysikken, først og fremst av *diffraksjon* som innebærer et brudd hvor ting kan ta en ny vending. Med diffraksjoner oppstår dermed noe nytt istedenfor å speile eller reflektere det samme tilbake (Barad 2007). Mønstre av forskjeller er det som fokuseres i diffraksjoner. Her er vi opptatt av hva data og hele forskningsapparatet *gjør*, ikke hva data representerer og betyr. Diffraksjon er både et teoretisk begrep og

et metodisk grep (Lenz Taguchi & Palmer 2014; Davies 2016; Johansson 2019). Diffraksjoner som analysebegrep kan forstyrre vanetenkningen gjennom å se etter/granske ulike tenkemåter om hendelsers flertydighet og kompleksitet. Det interessante er alt det nye som hele tiden skapes gjennom diffraksjoner. Bakgrunn for tenkningen er at Niels Bohr på begynnelsen av det nittende århundre oppdaget kvanteeffekter eller ulike brytninger (diffraksjoner) ved atomene. Eksperimenter med diffraksjoner gjorde at Bohr forlot den klassiske måten å tenke objekt – subjekt, men så på hele fenomenet som én enhet, et apparat eller *apparatus* som avdekker disse kvantefysiske fenomenene. Apparatus er et begrep som illustrerer hvordan alt henger sammen og virker på alt, også kalt assemblager, apparater eller maskiner (jfr. Deleuze & Guattari, 2013; Sandvik, 2010). Slike apparaturer fokuserer på hendelser istedenfor representasjon (Østern og Dahl 2019). I diffraksjonsanalyse blir både ord, kropper, materialiteter og bevegelser aktive medprodusenter i forskningsapparatet, og sam-produserer analysen (Johansson & Otterstad, 2019, s. 17). Våre forskningsapparaturer er produktive, de er ikke passive, de produserer, samtidig som de er del av fenomenene, de er i verden samtidig som de er med på å produsere verden. Apparaturer er åpne for kontinuerlige sammenfiltringer og materielle-diskursive endringsprosesser, uten indre grenser. Dette kan oppfattes som et mer prosessuelt begrep for fenomenet assemblage, maskiner eller apparater (Barad, 2007; Juelskjær, 2019).

I denne tenkningen konstitueres ledere, forskere, feltnotater, kunst og mangfoldige elementer i bevegelige apparaturer som kan få frem ulike og bevegelige praksiser. “The best of all worlds is not the one that reproduces the eternal, but the one in which new creations are produced, the one endowed with the capacity for innovation or creativity” (Deleuze, 1993, s 91). Data produserer kreative rom, med rom for det komplekse og “messy”. Data, tid og rom produserer stadig nye folder, også etter at prosjekter er avsluttet, forskningsapparaturer kan stadig være produktive, og hendelser kan dermed ses i nytt lys (Forr, 2018; Johansson et. al., 2021).

Å starte på null i en diffraktiv inngang til analysefilosofering

Apparaturer har åpne ender i alle retninger for kontinuerlige og stadig nye sammenfiltringer (Barad, 2007). I mitt (Audun) prosjekt er det ulike diffraksjonsapparaturer for å gjøre en diffraktiv analyse. Jeg har brukt begrepet analysefilosofering (Forr, 2018). Dette for å bryte både med det tradisjonelle

analysebegrepet, og for å bryte med det tradisjonelle filosofibegrepet. Det er et forsøk på å nulle ut begrepene og sette dem i bevegelse for å få nettopp en diffraktiv analyse. Deleuze og Guattari (2016) skriver om begrepet nullologi. Begrepet hentyder til å frigi ord fra sine opprinnelige betydninger, og gi ny betydning igjen og igjen, en tankeøvelse hvor man går fra det etablerte og til å kunne tenke ordene på nye måter (Deleuze & Guattari, 2016, ss. 374-380). Reinertsen og Flatås viser til at vi ved å bruke nullologi gir ordene ny kraft, de blir ikke lenger ord som har en forhåndsdefinert betydning. Det blir en annen vibrasjon i ordene når de nulles ut og konstrueres på nytt (Reinertsen & Flatås, 2017, s. 51). Begrepene analyse og filosofering blir nulltet ut ved å sette dem sammen, da får de nye betydninger i den nye konstruksjonen.

Ved å sette sammen ord på nye måter, bruke ord på nye måter, og det som Reinertsen og Flatås omtaler som en poetisering av språket, vil ordene få en annen energi og de kan produsere andre ting som en del av en sammenfiltrering og i et forskningsapparat. En slik måte å bruke språket på viser ordenes og begrepenes potensialitet. På den måten kan jeg tenke at det å sette sammen ordene til analysefilosofering, og bruke det som diffraksjonsapparat kan jeg se/høre/lese/føle andre perspektiver og sammenfiltreringer og få andre produksjoner av rhizomer i sammenfiltreringer med mine data i prosjektet.

Autobiografisk skriving er en form for selvdiffraksjon, det er kreative og dynamiske prosesser med tanke på å oppdage og utforske/lære om seg selv (Denzin, 2015; Reinertsen & Flatås, 2017). En autoetnografisk tilnærming plasserer forskeren som en åpenbar del av forskningen, i intra-aksjonene og sammenfiltreringene, i de ulike forskningsapparatene. Forskeren blir da i midten av sammenfiltreringene som vi i denne artikkelen kaller forskningsapparater, midt i rhizomsammenfiltreringer og midt i produksjonen av rhizomer og vil alltid være i bevegelse. Både de affektive loggene og kunstverket i form av et maleri er et forsøk på å fange et øyeblikksbilde, og nettopp prøve å oppdage mulige forskningsapparater og produksjoner av rhizomer og fluktlinjer. Rhizomer er alltid koblet til noe/n, nettopp da i ulike rhizomproduserende forskningsapparatssammenfiltreringer. Her brukes affekt i betydningen som Deleuze og Guattari bruker det. De bruker affekt om noe som oppstår i mellomrommet mellom det pre-perseptuelle, mellomrommet i bevegelsen mellom det bevisste og det ubevisste (Andersen, 2015, ss. 316-317).

Affekt/iv skrivning

Affekter er mangfoldige, sanselige, kroppslige, materialiteter som er vanskelige å beskrive, men oppleves som *intensiteter* (Østern og Dahl 2019: 34). Kroppen gjennomstrømmes av affekter gjennom for eksempel kunstopplevelser, ofte som kroppslige prosesser. Brian Massumi definerer affekter som kraft til bevegelser, sette noe i gang, og dermed kan det materielle oppfattes som mer kraftfullt (i Bjelkerud m.fl. 2008). Vi er aldri alene, affekt handler om sammenkoplinger til andre mennesker og fenomener som gjensidig virker på hverandre (Johansson og Otterstad 2019: 16), derfor har det relasjonelle stor betydning for hvordan vi opplever hendelser. Deleuze siterer Spinoza: ”Med affekter mener jeg krefter som virker på kroppens handlingsrom” (i Lerbak 2019: 84).

Jeg (Audun) har tidligere nevnt mine affektive logger. I et autoetnografisk prosjekt er det da skrivning av mine egne opplevelser. Den affektive (fortsatt i deleuzeguattarisk betydning) inngangen til loggene tar med det preperseptuelle, vibrasjonene og mellomrommene som jeg klarer å se/oppfatte. Logger fra to møter, som produserer ulike grader av formaliteter vil beskrive og fortelle om det som er sansbart, det synlige og hørbare blant annet. Når jeg velger å tillegge det affektive perspektivet, åpnes det for at jeg også skriver inn for eksempel følelsen i rommet, det åpner for å skrive inn vibrasjonene i mellomrommene, det åpner for å skrive om tanker og funderinger. Reinertsen og Flatås (2017) forteller om skrivningens potensialitet, for å kunne bryte opp, åpne opp og yte motstand. De viser til at skrivning påvirker oss og har agens, ”skrivning er spekulasjon. Skrivning er filosofi. Skrivning er poesi. Skrivning er tenking. (. . .) Skrivning er kritikk er motstand som eget fag” (Reinertsen & Flatås, 2017, s. 22).

I mitt eget prosjekt ble jeg overrasket over mine egne erfaringer når jeg leste og analysefilosoferte rundt det jeg hadde skrevet. Det ble nye sammenfiltringer, det er noe annet å skrive enn å lese, det ga nye produksjoner av rhizomer. I et slikt perspektiv vil man som forsker være sitt eget diffraksjonsapparat. Da kan skrivning være en måte og få brutt bølgene for å se på de ulike elementene og gjøre en diffraktiv analysefilosofering. Her blir de affektive loggene en del av et forskningsapparat, en sammenfiltring. Her kobler jeg inn nullologi igjen, og da vil skrivning bli en poetisering av språket som Reinertsen og Flatås kaller det (2017, s. 22). I likhet med poesien har et kunstverk i form av et maleri som

en del av en sammenfiltrering, agens til å produsere nye tanker, forestillinger og ideer i affektive mellomrom.

Bevegelser i/med/av forskningsapparaturer

Deleuze og Guattari (2016) snakker om at skillene mellom verden, boka og forfatteren opphører og de inngår i en sammensetning (eller sammenfiltrering som er begrepet vi har brukt i denne artikkelen), alt handler om sammenfiltringer, da verden, boka og forfatteren som virkelighet, re/presentasjon og subjektivitet/er (Deleuze & Guattari, 2016, ss. 22-23). Dette kan overføres til å se på kunsten som en aktør i en forskningsapparatussammenfiltrering. Forskeren inngår i en sammenfiltrering med kunstneren, med lerretet, med penslene, med malinga, med prosessen med å produsere bildet, med mellomrommene, med selve bildet.

Tilblivelser er knyttet til en verden i bevegelse, og tar utgangspunkt i Deleuzes begrep *devenir* eller *becoming*, noe som konstant skapes (Østern & Dahl, 2019, s. 30). Tilblivelser som grunnlag for kunnskaping er omfattende, dyptgående og noe som samtidig gir grunnlag for endringer og forbedringer. Sentralt her er å utfordre ideen om stabile forskerposisjoner. Å åpne for bevegelser mellom ulike posisjoner/apparaturer, mellom ulike roller som forskere og tidligere ledere. I Bibprosjektet, er forskerne tidligere barnehageledere og veiledere, og innimellom går de nesten inn og ut av de ulike rollene, ettersom de er aktive dialogpartnere (Johansson et. al, 2021; Moe et. al..2023). Eksemplene med ”den lukkede dør” illustrerer noen av bevegelsene mellom ulike roller og samtidig hvordan ulike rhizomer og fluktlinjer produseres og spores. Rhizomer er utallige og uforutsigbare, så vi må erkjenne at vi kun ser de vi klarer å spore.

Blivende forskere og innimellom blivende ledere, reiser etiske spørsmål. Johansson et. al. (2021, s. 5) vektlegger hvordan etiske, politiske og sosialt ansvarlige forskere utfordrer etablerte strukturer for en mer rettferdig og bærekraftig verden inspirert av postkvalitativ forskning. De utfordrer tradisjonelle forskerposisjoner. Bevegelser mellom roller og posisjoner produserer affekter, affekter produserer tilblivelser, endringer, bevegelser, sammenfiltringer og og og...

I deleuzeguattariske perspektiver er alt alltid i bevegelse. Andersen (2015) skriver om affektive data. Tar vi med oss det deleuzeguattariske perspektivet videre så viser hun at affektive data er synliggjøring og dokumentasjon av bevegelser, av blivelser. Affektive data vil inngå i sammenfiltringer, de vil bli en del av forskningsapparaturer. Slike data vil da være en hendelse, én mulig

virkelighet. Affektive data vil som en del av en sammenfiltrering bli produsert av/i rhizomer og produsere nye rhizomer. Virtuelle data er del av dette, virtuelle data som øyeblikksbilder av hva som kunne ha skjedd eller som kan skje (Andersen, 2015, ss. 321-324). Dette synet på at data er affektive, at data kan bli produsert og samtidig produsere noe, vil kunne gi oss muligheter for å se og kjenne produksjoner, rhizomer og fluktlinjer i våre forskningsapparaturer. Det er ikke et ønske om å begrense eller ramme inn kompleksiteten, det er nettopp den vi i den posthumanistiske inngangen ønsker å bevare og produsere. Perspektiver med å kunne se affektive data og deres virtuelle potensialiteter er særlig aktuelle når affektive data som kunst inngår i forskningsapparatusene. I sammenfiltringa med det affektive perspektivet vil det gi oss muligheter for å spore virtuelle potensialiteter, som igjen produserer nye affektive data igjen og igjen. Det virtuelle og ulike tolkninger og affekter som blir produsert i en slik sammenfiltrering med kunst, i form av for eksempel et maleri eller en sang, er sentrale deler av kunnskapinga som rhizomproduksjoner i forskningsapparatusene.

Diffrakterte subjekter i forskningsapparaturer

Et slikt syn på affektive data i et posthumanistisk og rhizomatisk perspektiv gjør det nødvendig å skrive seg litt innom subjekt og subjektposisjoner. Vi må kanskje se på subjekter, i flertall, ifølge Reinertsen (2015). Hun skriver at vi kan dekonstruere subjektet og ”skrive oss inn igjen” flere ganger, i nye sammenfiltringer og produsere rhizomer i ulike forskningsapparaturer (Reinertsen, 2015, s. 270). Her vil vi bruke Barads diffraksjonsbegrep. Ved å dekonstruere subjekter gjennom diffraksjonsapparaturer, og skrive inn subjekter igjen og igjen i forskningsapparaturer for å prøve og se hvilke rhizomer som blir produsert, hvilke rhizomer som kan bli produsert, hvilke rhizomer som kunne blitt produsert - og følge noen fluktlinjer i og mellom rhizomer og sammenfiltringer. Som forskere kan vi skrive ut subjektet, og diffraktere det gjennom å sette oss inn i forskningsapparat-sammenfiltringer med bilder, musikk, skygging, fabulerende samtaler, tekster og affektive logger. Et diffraktert subjekt kan da være segmenterte linjer, linjer i bevegelse og flyktige fluktlinjer. I de affektive dataene vil vi selv, eller kunstneren som maler bildet eller tekstforfatteren som skriver sangen være en del av diffraksjonsapparatet som på ulike måter får fram de ulike delene i sammenfiltringene. Det blir ulike subjektiviteter, ulike subjektposisjoner og når vi videre bruker dette i våre prosjekter blir vi nye diffraksjonsapparater og nye forskningsapparaturer som produserer nye rhizomer og linjer. På

denne måten vil Barads diffraksjonsbegrep hjelpe oss til å se sporene etter linjene i de ulike subjektene og subjektposisjonene.

Barad hevder at ”jeget” aldri kan skilles fra relasjonene det intra-agerer med, og blir sammenfiltret med, og at dette bare kan skilles gjennom agentiske kutt (i Leirpoll, 2015, s. 107). Agentiske kutt rekonseptualiserer teksten, hendelsene settes i nye sammenhenger og vi får mulighet til å se dem med nye blikk. Kuttene skapes av forskningsapparatene, som flettverk av relasjoner og impulser, og ikke av den individuelle forskerens frie vilje, det er mye som spiller inn. Andre apparater produsert av andre forskere og andre teoretiske innfallsvinkler, ville skapt helt andre kutt. Selve tenkningen *agentisk realisme* er grunnleggende relasjonell, alt virker på alt (Barad 2007). Vi som forskere blir også påvirket av alt i forskningsapparatene, samtidig som vi påvirker det vi forsker på/med/i.

Bevegelser i data og diffraksjoner av sammenfiltringer

Østern og Dahl forklarer diffraktiv analyse som å gjøre *agentiske kutt* (2019, s. 31). Når vi her benytter agentiske kutt, rekonseptualiseres hendelsene, vi setter hendelsene i nye sammenhenger for eksempel gjennom kunst, teori og felles fabuleringer. ”Cuts are agentially enacted not by willfull individuals but by the larger material arrangement of which ‘we’ are a ‘part’” (Barad 2007, s. 178). Nye koblinger har noe til felles, men blir aldri helt det samme (Bjørkøy 2020). Østern og Dahl (2019) definerer læringssituasjoner som flytende mellom sammenfiltrete affekter, diskurser og materialiteter. Videre: ”Jeg skriver og tenker *med* posthumant apparatur, men jeg er fortsatt innenfor antroposentriske situeringer. Jeg er utenfor og innenfor. Ved å være i denne bevegelsen avslutter jeg ikke fortiden, da den alltid er del av fremtiden” (Østern og Dahl, 2019, s. 31). Etter vår oppfatning er også ledelse noe som foregår i en flyt mellom relasjoner, samhandlinger, affekter, materialer, rom og eksisterende ideer og diskurser; alt virker inn på alt.

Kunst, i ulike former, produserer affekter i forskningsapparater. Bildet som ble malt og produsert i sammenfiltringa med min (Audun) prosjektbeskrivelse har vært en del av forskningsapparatet fra jeg sendte forespørselen, til bildet ble produsert, til jeg fikk bildet og med fortsatt nye potensialiteter i framtida. Mine posthumanistiske innganger underbygger at alt er i bevegelse og inngår i stadig nye sammenfiltringer, nye rhizomer, nye koblinger.

Før blir litt nå

Jeg ser deg så levende for meg
Ser smilet og glimtet ditt
Vet at du fortsatt bor i meg
Sånne minner som ikke blir slitt
Og ordene som var dine
De hører jeg fortsatt på
Henter fram alt det fine
Så det som var før blir litt nå

(Vårvik, 2021)

Vi legger dette diktet her for å vise at tiden også inngår i forskningsapparatuser. Det som har skjedd i fortida, det vi har gitt et øyeblikksbilde av gjennom et maleri, en sang, en affektiv logg, skriving, det kan vi ta fram igjen og det produserer nye rhizomer og inngår i nye sammenfiltringer. Dion Sommer omtaler tidsaspektet i utvikling som at ”vi bruker tidsreiser for å skape kontraster til vår egen tid – det vil si: Vi gjør nåtiden eksotisk for å tydeliggjøre det særegne” (Sommer, 2018, s. 16). I mitt (Audun) sitt prosjekt jobbet jeg også med en (barnehage)ledelse i bevegelse. Både maleriet ”Når ordene danser i takt” og diktet ”Før blir litt nå” produserte, og produserer fortsatt noe, i sammenfiltringer med meg og med andre. I mine møter med enhetsleder var det hendelser som hadde skjedd tidligere som fortsatt var gjeldende i nåtiden, det var minner i form av tidligere sammenfiltringer som kunne hentes fram, som produserer nye ting i sammenfiltringer i nåtiden.

I mitt prosjekt har jeg en affektiv logg fra et møte jeg deltok i, hvor jeg ikke følte jeg bidro noe særlig. På kvelden fikk jeg en SMS fra enhetslederen som var med på møtet som takket for ”støtten fra venstre” som hun kjente under møtet (Forr, 2018). Denne meldinga endret helt min egen oppfattelse av møtet som hadde vært. En liten melding gjør at min egen oppfattelse av min rolle i møte ble endret. Meldinga førte til at jeg nå produserte nye rhizomer og kunnskaper ut fra møtet og min autoetnografiske skriving i mitt prosjekt. Dette blir som i diktet til Vårvik, ”det som var før blir litt nå”. Rhizomatiske subjekter produseres i det Lenz Taguchi kaller ”multiple foldings and unfoldings of analyses” (2015, s. 714). Og avslutningsvis understreker hun at ”Our researcher practises can never be fixed, but must be invented again and again” (2015, s. 715). Det blir stadig nye folder (Deleuze 1993).

Her kan vi følge en linje, en fluktlinje, til kunstverket ”når ordene danser i takt” (Vårvik, 2018) ble produsert. Da jeg sendte min prosjektbeskrivelse til kunstneren begynte det å produseres rhizomer. Dette ble et forskningsapparat med meg, prosjektbeskrivelsen, kunstneren og kanskje telefonskjermen hvor hun leste beskrivelsen. De rhizomene som ble produsert koblet seg til hennes forståelse av de ordene som sto der. Ordene var i bevegelse og fikk nye betydninger, nye nyanser i sammenfiltringer med henne. Underveis i prosessen vil sammenfiltreringene endres og det vil produseres nye rhizomer, både ut fra de nye sammenfiltreringene, men også i den opprinnelige forståelsen av beskrivelsen. De nye rhizomene i nåtid kobler seg sammen med rhizomene i fortid og tidsbegrepet og tiden blir i så måte en del av sammenfiltringa og viktige i forskningsapparatet. Produksjoner av bildet vil i et slikt perspektiv kunne fungere som et diffraksjonsapparat for tiden.

Når det er varmt i november

Jeg har et uklart bilde i minnet, det er noe jeg ikke forstår.
Det er røtter som rører i sinnet, som tar næring av alt dem får.
Et nettverk av tanker i hodet, et system uten linja og ord.
En følelse driver rundt i blodet, på søk etter stier og spor.

(Cecilie B. Eide, 2016)

Denne sangteksten gir en overgang hvor vi tar med oss tidsperspektivet videre inn i teksten for å se etter forskningsapparater med kunst som produseres og hva de produserer.

Diffraksjon som verktøy i analysearbeidet

Styrerne i forskningsprosjektet Bib som ble presentert tidligere, er også produktive, de løser problemer, yter tjenester og produserer noe hele tiden (Johansson et al., 2021). Barnehageledere/styrere har altså agens, de er performative. En styrer bemerker at hun har stor makt, og at lederes handlinger får stor kraft. En glødende hendelse er møtet i en arbeidsmiljøgruppe som tar en helt annen retning, fordi styreren sender stemningen og endrer møtets agenda: ”Så hørte jeg bare sann i venstreøret at det var ett eller annet som foregikk, som fikk meg til å skjønne at det var det her dette møte måtte handle om, som fikk meg til å prioritere å bruke tid på det istedenfor” (Nissen et. al., 2020, s 13).

Østern og Dahl (2019, s. 35) diskuterer hvordan forskerkropper og lærerkropper er aktivt og affekterende deltakende, noe som også kan være gyldig for styrerkropper når de går sine daglige runder i barnehagene. Kroppene påvirkes affektivt og er samtidig performativt og affektivt skapende. Denne tenkningen kan gjøre kunnskap mer bevegelig og åpne for nye perspektiver, sammenfletninger og tilblivelser (Barad 2007; Kolle Svensen 2019; Johansson 2019).

Teorier kan hjelpe oss med å se på hendelser med ulike blikk, men samtidig kan det være en fare at teoriene blir overstyrende, at vi som forskere ser etter bekræftelser på utvalgte teoretiske perspektiver. Diffraksjoner er et metodisk grep i analysearbeid, som kan åpne for nye perspektiver og bidra til produksjoner av nye kunnskaper gjennom diffraksjonsanalyse, undring og fabulering (Lentz Taguchi & Palmer 2014; Davies 2016; Johansson 2015). Ledere produserer kunnskap ved iblant å stå midt i det som skjer, og være del av hendelser, diffraksjoner og sammenfiltringer. Det viktige er ikke hva data er, men hva data *gjør*, det vil si at data også har performativitet. I vår studie, leser vi innsikter gjennom hverandre, som diffraktiv lesning. Langsom og dvelende lesning av både teori og empiri, åpner for forskjeller og flere linjer/fluktlinjer.

Diffraksjonsbegrepet anvendes i forbindelse med kunnskapsbaser som en metode for å komme fram til ny innsikt på grunnlag av annen innsikt, gjennom *både* teori og erfaringer (Barad 2007). Kunst tenker med affekter og persepter, som virker inn på mulige tanker og handlinger. Dette skaper bevegelser og kan bidra til at handlingsrommet blir større eller mindre.

Spor av rhizomatiske linjer og fluktlinjer i forskningsapparatussammenfiltringer

Ben-Horin ”argumenterer for at kunsten har skapt et fundamentalt møtepunkt for emosjonelle, teoretiske, spirituelle, anatomiske, kreative og estetiske impulser gjennom menneskets historie” (Ben-Horin, 2015, s. 242). Kunsten kan da tenkes å være et møtepunkt, et agentisk kutt, en glødende hendelse, et diffraksjonsapparat og en hendelse som kan være gjenstand for diffraktiv analyse eller analysefilosofering for å spore og oppdage linjer, fluktlinjer og i/fra rhizomer i forskningsapparater.

De ulike linjene rhizomet består av, er linjer med ulike dimensjoner og lagdelinger. De er fra segmenterte linjer som beveger seg sakte, det er

segmenterte linjer med en annen lagdeling som gjør at de beveger seg raskere. Så har vi fluktlinjer som bryter med territorier og går på tvers av de andre linjene, og er den maksimale dimensjonen. Rhizomer er oppbygd av platåer, platåer som alltid er i midten, og alltid i bevegelse uten å følge stier eller forhåndsbestemte ruter (Deleuze & Guattari, 2016, s. 21). Vi vil ta med disse linjene i bevegelsene i forskningsapparatene som produseres når kunst inngår i sammenfiltreringene. Det er ikke en oppdeling for å vise hvor den ene linja begynner og den andre slutter, det er en oppdeling for å kunne produsere og se kompleksiteter og multiplisiteter. Linjene og rhizomene kan aldri ses på som separate deler med avgrensninger, de er alltid i sammenfiltreringer og vil alltid produsere og produseres.

De segmenterte linjene har sakte bevegelser. De har solide lagdelinger og sprer seg sakte utover. Det blir langsomme, men solide produksjoner. Kanskje vil den lave hastigheten gjøre disse linjene lettere å se? Lettere å følge produksjonene til? Deleuze og Guattari understreker at dette ikke er linjer fra et punkt til et annet, men ikke-hierarkiske linjer uten noe senter (2016, s. 21).

I mitt prosjekt (Audun) hvor kunst inngikk i forskningsapparatet kunne jeg se noen segmenterte linjer i noen rhizomer og sammenfiltreringer som beveget seg sakte. Da jeg sendte prosjektbeskrivelsen til kunstneren var det en bevegelse som produserte rhizomer. Ordene, setningene og begrepene som står i prosjektbeskrivelsen er aktører som står fast, samtidig som at fluktlinjene i forståelsen av dem produseres og produserer nye tanker, følelser og bilder. Fluktlinjene vil også eksplodere inn i de segmenterte og solide linjene, nye rhizomer som produserer nye kunnskaper eller innsikter eller affekter kolliderer med de solide linjene og det blir bevegelser. Både forskeren, kunstneren, prosjektbeskrivelsen, ordene, tegnene, mellomrommene og forståelsen inngår i sammenfiltringa. Kunstnerens sammenfiltrering med dens opprinnelige forståelse av ordene, setningene og mellomrommene i prosjektbeskrivelsen beveger seg og det produseres nye rhizomer og kunstneren inngår i nye sammenfiltreringer med nye forståelser, affekter, følelser og tanker rundt prosjektbeskrivelsen. I det autoetnografiske prosjektet som omhandler styrers rolle i et oppvekstsenter, og møtet mellom styrer og dennes leder, enhetsleder, er konseptene barnehage og skole solide segmenterte linjer. De beveger seg sakte, selv om det er bevegelse og det produseres tanker om hvordan det kan produseres en liten bevegelse i forståelsen av hva en barnehage kan være og hva en skole kan være. I en utvidelse av prosjektet hadde det vært interessant å se på bevegelsene hos enhetsleder også, se på hvilke solide, bevegelige fluktlinjer som kunne spores fra henne.

Verken kunstneren eller forskeren står på utsida og ser inn for å lære noe eller erfare noe utenfra. De er en del av sammenfiltringene. Barad (2007) bringer inn at vi ikke kan dele opp det å lære og det å være, vi er del av bevegelsene, sammenfiltringene, vi er en del av verden/er i tilblivelse. En deling mellom ontologi og epistemologi baserer seg på en tanke om at ”det menneskelige og ikke-menneskelige, subjekt og objekt, tanke og kropp, materie og diskurs” er motsetninger. Barad viser til at hun ser det på en litt annen måte, hun introduserer begrepet onto-epistemologi, eller snarere etikk-onto-epistemologi. Vi er del av verden, vi er del av kunnskapinga og vi er en del av bevegelsene mot nye verdener, det forutsetter en etisk inngang til å prøve å se hvilke produksjoner som kommer i ulike sammenfiltringer, tilblivelser som bevegelser inn i nye sammenfiltringer og verdener. I stedet for å skille det å lære og det å være, viser Barad til ”the study of practices of knowing in being”, til det å lære i det å være (min oversettelse). En kobling av etikk, læring/ kunnskaping og det å være i verden (Barad, 2007, s. 185).

Videre tar kunstneren fram et lerret for å begynne å bevege ordene til et maleri. I den sammensetningen blir lerretet og atelieret linjer med sakte bevegelser. Lerretet er der, men samtidig fylles det med farger, streker og maling, og det vil produsere noe sammen med lerretet, og det endrer lerretets agens. I mitt prosjekt (Audun) bruker jeg en tekopp som eksempel. Den får en annen agens, og det blir produsert mye, fra den står i butikkhylla til den står i koppeskapet på jobb, hvor den ender opp som en aktør i det å være inkludert i et arbeidsfellesskap (Forr, 2018). Kunstnerens atelier er en aktør i sammenfiltringa, det blir produsert andre rhizomer når atelieret inngår i sammenfiltringa eller om man står ute i en hage og maler. Det er ikke atelieret eller hagen som er fluktlinjene, men de er solide linjer som produserer ulike fluktlinjer. Det er viktig å understreke at det i et deleuzeguattarisk og posthumanistisk perspektiv er gjensidige påvirkninger i sammenfiltringene, både i hver av aktørene, mellom aktørene og i mellomrommene mellom aktørene. Aktørene vil alltid være i relasjon til noe/n, de inngår i nye sammenfiltringer igjen og igjen. Forskeren må velge ut hvilket fokus prosjektet skal ha, og forskeren blir en del av en sammenfiltring, et forskningsapparat. Hvilke agentiske kutt blir valgt ut? Hvilke situasjoner skal forskeren se på og inngå i? Både kunstneren og forskeren har med seg sine kunnskaper, erfaringer, affekter og ulike subjekter.

Kunstneren velger ut farger, sammensetninger av farger. Hun velger ut hvilke pensler som skal brukes. Hvordan føles penselen i hånden? Hvor bred skal penselen være? Hvilke farger fanger følelsene og affektene i prosjektbeskrivelsen? Forskeren må ta utvalg av hvordan data skal produseres og hvilke måter man skal få et øyeblikksbilde av bevegelsene i de agentiske

kuttene som inngår i forskningsapparatene. Dette kan være linjer i rhizomet som er litt løsere, som beveger seg litt fortere. Kunstneren bruker ulike farger, ulike pensler. Forskeren bruker ulike metoder, det kan være som å sette seg ned og skrive en affektiv logg eller å skygge en styrer. Det er ulike produksjoner av kunnskap i det å være en del av sammenfiltreringene, av forskningsapparatene, uavhengig av maleteknikker, fargevalg eller forskningsmetode, her eksempelvis nye tanker om og forståelser av ledelse.

De segmenterte solide linjene og de segmenterte løsere linjene inngår i sammenfiltreringer og forskningsapparater, igjen og igjen, alltid i bevegelse. De må leses sammen, de må leses forfra og de må leses baklengs. De må leses i mellomrommene med resten av teksten. Vi søker ikke etter å forenkle, systematisere eller dele opp, vi søker å se, eller helst, produsere en kompleksitet. Verden er kompleksiteter, Norden er kompleksiteter. Vi er en del av den verden og vi er en del av Norden. Det å se produksjonen av kunnskap i det å være en del av disse verdenene forutsetter å se produksjonen av kompleksiteter i ulike forskningsapparater.

I alle sammenfiltreringer og forskningsapparater vil det bli produsert linjer, segmenterte linjer i bevegelse, og fluktlinjer. Fluktlinjer som tar uante veier, hvor man ikke har et kart å følge, men et kart som må tegnes som spor etter fluktlinjene. Fluktlinjer som går på tvers av andre linjer, og som kolliderer i andre linjer, som eksploderer i en segmentert og solid linje. En eksplosjon av produksjoner og nye sammenfiltreringer.

Kunstneren svinger penselen, og brer ut lagene med farge på lerretet. Det blir streker, det blir figurer, det blir ulike farger, det blir ulike fargesammensetninger. Det er fluktlinjer fra prosjektbeskrivelsen, fra lerretet, fra atelieret, fra kunstneren, fra forskeren, fra tidligere kunnskaper og erfaringer, fra affekter som nå produserer fluktlinjene i form av et maleri. Maleriet blir et agentisk kutt, kanskje en potensialitet for å være en glødende hendelse, i å fange et øyeblikksbilde av en tilblivelse. Moe (2016) forteller om Bakhtin og hans dialogisme. En dialogisme som ikke skal ha et forutbestemt mål, men der det er muligheter for polyfoni, en polyfoni hvor hierarkiet mellom de ulike stemmene opphører (Moe, 2016, ss. 70-71). Dette kan vi koble sammen med Deleuze og Guattari og tenke dialoger som sammenfiltreringer. Hvor det blir en polyfoni av stemmer fra både menneskelige og ikke-menneskelige aktører, hvor mellomrommene og affektene har sine stemmer. ”Vi forstår noe bedre ved å se på det om og om igjen med ulike perspektiver” (Moe, 2016: s. 71). Vi har tidligere skrevet om subjekter og subjektposisjoner. Med å ha ulike subjekter og subjektposisjoner i forskningsapparatene ser vi på kunnskapen i det å være om og om igjen. Med nye produksjoner og nye

rhizomer, nye kunnskaper. Her kan vi koble ulike teorier, ulike affekter, ulike data i nye forskningsapparaturer.

Avslutning – en plass må man avslutte, men les gjerne til midten

Cecilie Eide (2016) skriver i sangen ”når det er varmt i november” så er det en ”følelse som driver rundt i blodet, på søk etter stier og spor”, slik skal kunstneren drive rundt i forskningsapparatet, i sammenfiltringa med de segmenterte linjene og fluktlinjene for å søke etter stier og spor i form av maling strøket utover et lerret med pensler. Slik skal også forskeren drive rundt i ulike forskningsapparaturer for å søke etter stier og spor av segmenterte linjer og fluktlinjer. Søk etter å se sporet etter bevegelser og produksjoner i sammenfiltringer som inngår i forskningsapparaturer, se hvilke spor etter rhizomer og kunnskapsproduksjoner som kan finnes. Det er spor etter forskningsapparaturer og sammenfiltringer og rhizomer som har beveget seg forbi, og som kunne ha beveget seg, som kunne blitt produsert.

Hva er det så som skjer i forskningsprosesser hvor forskerne inntar en mer aktiv rolle, med fokus på forskningsapparaturer som skapes og produseres? Vår ide er å se hvordan vi kan spore linjene og fluktlinjene inn i noen forskningsapparaturer, noen rhizomer. Vi har satt oss selv inn i teksten og lest våre prosjekter igjen og igjen, vi har prøvd å være diffraksjonsapparat for våre egne tekster, hverandres tekster og sammen for hele teksten. Vi har nullet ut språket og starta på nytt igjen for å se nye spor, for å produsere andre linjer og fluktlinjer. Det har blitt diffrakterte subjekter som kan spore og skimte affekter, rhizomer, linjer og fluktlinjer, for vår del innenfor barnehageledelser. Fabuleringer, affektive logger og kunst i forskningsapparaturer produserer rhizomer, linjer, og fluktlinjer og bevegelser i forskningsprosessene.

Referanser

- Andersen, C. E. (2015). Affektive data og Deleuzeogguattari-inspirerte analyser. Eksperimentasjoner over "rase"-hendelser. I A. Otterstad, & A. Reinertsen (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme - eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer* (ss. 312-334). Fagbokforlaget.
- Barad, K. (2007). *Meeting the universe halfway. Quatum physics and the entanglement of matter an meaning*. Duke university press.
- Ben-Horin, O. (2015). Rosetta's stone - The making of a neuroscience opera. I A. M. Otterstad, & A. B. Reinertsen (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme - eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. (ss. 241-252). Fagbokforlaget.
- Bjelkerud, A. W., Halmrast, G.S., Søby, K.E. og Østerås, B (2008). Å rive og røske i begrepene – springer og avspringer av fagspråk i barnehagen. I T. Lafton og A.M. Otterstad (red.). *Barnehagepedagogiske linjeskift*. (ss. 65-86). Fagbokforlaget.
- Bjørkøy, I. (2020). *Sang som performativ for samspill i småbarnspedagogisk praksis*, NTNU.
- Czarniawska, Barbara (2007): *Shadowing and other techniques for doing fieldwork in modern societies*. Universitetsforlaget.
- Davies, B. (2016). Emergent listening. In: N. Denzin & M. Giardina. (2016). *Qualitative Inquiry Through a Critical Lens*: Routledge Ltd. (p. 73-84).
- Deleuze, G. (1993) *The fold: Leibniz and the Baroque*. Athlone.
- Deleuze, G. & Guattari, F. (2013). *A thousand plateaus*. Bloomsbury.
- Deleuze, G., & Guattari, F. (2016). *A thousand plateaus. Capitalism and schizofrenia*. (16. utg.). (B. Massumi, Overs.). The university og Minnesota Press.
- Eide, C. B. (2016). Når det er varmt i november. *Uperfekt*. [sang]. Ler: Tyrirot.
- Forr, A. (2018). Kjente støtten din fra venstre i dag [masteroppgave].

- Gergen, K. J. (2015). From Mirroring to World-Making: Research as Future Forming. *Journal for the theory of social behaviour*, 45(3), 287-310. doi:10.1111/jtsb.12075
- Gergen, K. & Gergen, M. (2018). The performative movement in social science. In: Leavy, P. (red.). *Handbook of arts-based research*. (p. 54–67). The Guilford Press.
- Gunnarsson, K. & Bodén, L. (2021). *Introduktion till postkvalitativ metodologi*". Stockholm University Press. DOI: <https://doi.org/10.16993/bbh>
- Harstad, O. (2017). Å skape et begrep om jam i utforskningen av en deleuziansk metode-ontologi: Med utgangspunkt i arbeid med en lesesirkel. *Journal for Research in Arts and Sports Education*, 1(5). <https://doi.org/10.23865/jased.v1.908>
- Johansson, L. (2015). Post-Qualitative Line of Flight and the Confabulative Conversation: A Methodological Ethnography. *International Journal of Qualitative Studies in Education (QSE)*, 29(4), 445-466. doi:10.1080/09518398.2015.1053157
- Johansson, L. & O., A. M. (2019). Barnehagehverdager. bevegelser, utfordringer og muliggjøringer. In L. Johansson & A. M. Otterstad (Eds.), (pp. 9-21). Universitetsforlaget.
- Johansson, L., Moe, M. & Nissen, K. (2021). Researching research affects: In-between different research positions. *Qualitative Research*, SAGE. <https://doi.org/10.1177/1468794120985683>
- Juelskjær, M. (2019). *At tenke med agential realisme*. Nyt frå Samfundsvidenskaperne.
- Leirpoll, B. (2015). En åpenhet for hendelsene som kommer. (s 103-120). I: A.M. Otterstad, A. M., & A.B. Reinertsen. *Metodefestival og øyeblikksrealisme: eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. Fagbokforlaget.
- Leirpoll, B. (2019). Perlingens poesi – Med en oppmerksomhet for hverdagens gjentakelser. (s. 22-33). I: L. Johansson & A.M.Otterstad. *Hverdagsøyeblikkets dirrende kraft*. Fagbokforlaget.

- Lerbak, K. (2019). Mange måter å tenke, handle og leve livet i barnehagen – om å tenke med kunstuttrykk. (s. 80-90). I: L. Johansson & A.M.Otterstad. *Hverdagsøyeblikkets dirrende kraft*. Fagbokforlaget.
- Lenz Taguchi, H. & Palmer, A. (2013). A more livable school? A diffractive analysis of the performative enactments of girls' ill-/well-being with(in) school environments. *Gender and education*, 25 (6), 671-687. <https://doi.org/10.1080/09540253.2013.829909>
- Lenz Taguchi, Hillevi & Palmer, Anna (2014): Reading a Deleuzio-Guattarian Cartography of Young Girls' School-Related" Ill-/Well-Being. In *Qualitative Inquiry* 20(6), 764–771. <https://doi.org/10.1177/1077800414530259>
- MacLure, M. (2010). The offence of theory. *Journal of Education Policy*.25:2, 277-286.
- Maclure, M. (2013). Researching without representation? Language and materiality in post-qualitative methodology. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 26(6), 658-667. doi:10.1080/09518398.2013.788755
- Manning, E. (2015). Mot metode. I A. M. Otterstad, & A. B. Reinertsen (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealisme - ekeperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. (ss. 121-132). Fagbokforlaget.
- Moe, M. (2016). *Dialoger og helsebyggende relasjoner i barnehagen*. Fagbokforlaget.
- Moe, M., Mørreaunet, S. & Nissen, K. (2023). *Barnehageledelse i bevegelse*. Fagbokforlaget.
- Nissen, K., Moe, M. & Mørreaunet, S. (2020). Barnehageledelse i bevegelse. Nær/ledelse i praksis. *Utbildning och Demokrati*, vol 29, nr. 3. 69-88. <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/forskning/forskningsmiljoer/hs/humus/utbildning-och-demokrati/2020/nr-3/kjersti-nissen-merete-moe--sissel-morraunet---barnehageledelse-i-bevegelse---nar-ledelse-i-praksis.pdf>
- Reinertsen, A. B. (2015). Uten store ord. Autoetnografisk etnometodologisk 3D-skriving. I A. M. Otterstad, & A. B. Reinertsen (Red.), *Metodefestival og øyeblikksrealiseme - eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. (ss. 265-293). Bergen: Fagbokforlaget.
- Reinertsen, A., & Flatås, B. (2017). *Ledelse og poesi i barnehagen. Affektive perspektiver i pedagogiske praksiser*. . Bergen: Fagbokforlaget.

- Sommer, D. (2018). *Utvikling. Fra utviklingspsykologi til utviklingsvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Vårvik, K. E. (2018). *Når ordene danser i takt*. [maleri]. Ler.
- Vårvik, K. E. (2021). *Før blir litt nå*. [dikt]. Ler.
- Østern, T. P. & Dahl, T. 2019: Performativ forskning – sentrale teoretiske og analytiske begreper i boka. I: T. P. Østern, T. Dahl, A. Strømme, J. A. Petersen, A.-L. Østern og S. Selander: *Dybde//læring – en flerfaglig, relasjonell og skapende tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.